

Nr 551

av fru Sundberg m. fl.
om ändrad valkretsindelning i Malmöhus län.

Malmöhus län består i dag av två valkretsar, fyrstadskretsen och Malmöhus län i övrigt. För hela landet gäller att nuvarande valkretsindelning härstammar från 1921. I syfte att uppnå mera tillfredsställande utslag av den proportionella valmetoden gjordes kretsarna väsentligt större. Antalet minskades från 56 till 28, vilket innebar att folkmängden per krets i medeltal ökade från 104 000 år 1920 till 213 000 år 1921. Dessförinnan var Malmöhus län indelat i fem valkretsar som var och en tillsatte 3—4 mandat. 1919 års proportionsvalssakkunniga som bl. a. hade i uppdrag att se över valkretsindelningen hade tänkt sig att låta länet bilda två valkretsar där Malmö och Lund skulle höra till den södra, medan Landskrona och Hälsingborg fördes till den norra. Förslaget om en särskild valkrets av de fyra största städerna framfördes av länsstyrelsen i Malmö i ett yttrande till kommittén över två alternativa indelningar. Som motivering för det egna förslaget anförde länsstyrelsen en viss intressegemenskap mellan städerna och att dessas möjligheter att erhålla representanter i riksdagen "vilka äga förutsättningar för att kunna företräda stadsbefolkningens speciella intressen" skulle öka. Kommittén avvisade dock detta förslag med motiveringen att dels sättsättningen mellan stad och landsbygd vid valkretsindelningen hade blivit övergiven redan 1909, dels att i detta län landsbygden var så insprängd med industriorter och dylika samhällen, att en sådan indelning inte hade blivit rationell, om ej även de stadsliknande samhällena inordnades i stadsvalkretsen, något som kommittén fann praktiskt ogörligt.

I propositionen 1921:353 följde departementschefen de sakkunnigas förslag i den aktuella delen. Propositionen föranledde en motion av bondeförbundaren Olsson i Kullenbergstorp, vari hemställdes att Malmöhus läns samtliga städer skulle föras till en valkrets, medan länets landsbygd skulle bilda den andra. Yrkandet upptogs i en reservation av herrar Johansson i Kälkebo (bondeförbundet) och P.S. Hedlund i Östersund (Jordbrukarnas riksförbund) vari dock den ändringen yrkades att den föreslagna stadsvalkretsen skulle omfatta endast de fyra städer som nu utgör fyrstadskretsen. Reservationen motiverades endast med att ett avskiljande av storstadsvalkretsarna var "en riktig tanke" och hade i övrigt ultimativ form — ett bifall till denna framställdes som villkor för att de båda bondepartierna skulle stödja den borgerliga reservation vari bifall till propositionen yrkades. Riksdagen beslöt i en-

lighet med reservationen.

Det bör tilläggas att den rädsla för storstädernas inflytande som tycks ligga bakom reservationen var en utlöpare av den representationsdebatt som hade pågått sedan tvåkammerssystemet infördes. Vidare bör uppmärksamheten fästas på ett yttrande i andra kammarens debatt av dåvarande justitieminister Birger Ekeberg. Ekeberg förmodade att ett skäl bakom reservationen var att en tudelning av Malmöhus län skulle medföra att flera av de tidigare valkretsarna splittrades. Genom att bilda fyrstadskretsen uppnådde man att de existerande kretsarna endast behövde slås samman.

Vi anser att en valkrets bör bestå av ett sammanhängande område. Fyrstadskretsens konstruktion medför att områden som är intimt förknippade med varandra ligger i olika valkretsar. Folkräkningarna under senaste decenniet visar att antalet in- och utpendlare ökat betydligt i Malmöhus län, och de flesta som bor på landsbygden känner i dag en nära samhörighet med angränsande stad. Den försämrade servicen på landsbygden har också tvingat landsbygdens befolkning att i betydligt högre grad än förut utnyttja städernas service.

Reservationen vid 1921 års riksdag kan tolkas så, att reservanterna ansåg att landsbygden borde skiljas från de stora städerna i valkrets-sammanhang. Om man accepterar detta argument kan man ändå ifrågasätta, huruvida ej en ekonomisk utveckling mot att den forna landsbygden blir alltmer stadsliknande bör föranleda en gränsjustering. Fyrstadskretsen hade vid 1965 års folkräkning 99 procent av befolkningen bosatt i tätort. Om man ändrade kretsen till ett sammanhängande område bestående av kommunblocken Helsingborg, Bjuv, Landskrona, Svalöv, Kävlinge, Lund, Lomma och Malmö, skulle tätortsgraden i de tillförda områdena vara 64 procent. Hela den nybildade valkretsen skulle få en tätortsgrad av 92 procent.

Det ursprungliga förslaget att dela upp länet i två geografiskt skilda valkretsar torde i dag vara det mest realistiska. Att nuvarande uppdelning är otidsenlig torde vara allmänt erkänt, och inga av de argument som 1921 framfördes till förmån för den nuvarande valkretsindelningen torde i dag kunna åberopas. Vi vill inte här lägga ett konkret förslag utan anhåller om att grundlagberedningen får i uppdrag att framlägga ett sådant.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om att grundlagberedningen med förtur måtte framlägga förslag om ändrad valkretsindelning i Malmöhus län.

Stockholm den 27 januari 1971

INGRID SUNDBERG (m)

ROLF CLARKSON (m)

MÅRTEN WERNER (m)

i Malmö